

Sygn. akt VI Ka 1414/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 sierpnia 2016 roku

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie :

Przewodniczący: SSO Zenon Stankiewicz (spr.)

Sędziowie: SO Michał Chojnowski

SO Sebastian Mazurkiewicz

protokolant: sekr. sądowy Robert Wójcik, prot. sąd. – stażysta Monika Oleksy

przy udziale prokuratora Przemysława Bońkowskiego

po rozpoznaniu dnia 11 sierpnia 2016 r.

sprawy

B. H., córki K. i Z., ur. (...)

w W.,

W. W. (1), syna F. i M., ur. (...) w W.,

M. M. (2), córki Z. i M., ur. (...)

w W.,

K. G., córki W. i B., ur. (...)

w W.

A. O., córki E. i M., ur. (...)

w W.,

oskarżonych o przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

i art. 271 § 1 i 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 12 k.k., art.

286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 271 § 1 i 3 k.k. i art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 54 § 1 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 k.k.s. i w zw. z art. 11 § 2 k.k.

R. D., syna A. i K., ur. (...) w P.,

W. S. (1), córki E. i H., ur. (...)

w P.,

oskarżonych o przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

i art. 271 § 1 i 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 12 k.k., art.

286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 271 § 1 i 3 k.k. i art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 54 § 1 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1 k.k.s. i w zw. z art.

11 § 2 k.k.

J. K., syna P. i H., ur. (...)

w K.,

oskarżonego o przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

i art. 271 § 1 i 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 12 k.k., 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 271 § 1 i 3 k.k. i art. 18 § 3 k.k. w zw.

z art. 54 § 1 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1 k.k.s. i w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 12 k.k., art. 300 § 2 k.k.

na skutek apelacji wniesionych przez: prokuratora, obrońców oskarżonej W. S. (1), obrońców oskarżonego R. D., obrońcę oskarżonej K. G., obrońcę oskarżonych B. H. i W. W. (1)

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie

z dnia 28 maja 2013 roku sygn. akt III K 372/06

I. zaskarżony wyrok zmienia przyjmując, iż oskarżeni R. D., W. S. (1) oraz J. K. w ramach zarzucanego im w pkt. III i V aktu oskarżenia czynu winni są tego, że w latach 1995 – 1996 w P.

i w W. działając wspólnie i w porozumieniu z B. H., W. W. (1), M. M. (2), K. G. i A. O. oraz inną ustaloną osobą, w warunkach przestępstwa ciągłego, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wzięli udział w zorganizowanym już systemie pod nazwą (...), który polegał na stworzeniu fikcyjnego obrotu

w ramach działalności gospodarczej firm (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą

w W., Przedsiębiorstwa Handlowo- Produkcyjnego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., Spółki Cywilnej (...) z siedzibą w P., (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą

w W., (...) – W. S. (1) z siedzibą w P., Przedsiębiorstwa Handlu (...) z siedzibą w M., Przedsiębiorstwa (...) z siedzibą w W., między innymi akcjami sprywatyzowanych przedsiębiorstw,

a mianowicie: (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w M., Przedsiębiorstwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą

w W. oraz Przedsiębiorstwa (...) Spółki Akcyjnej

z siedzibą w Z., a tym samym doprowadzili podmioty gospodarcze biorące udział w tymże systemie do niekorzystnego rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem przez wprowadzenie osób kierujących tymi podmiotami

w błąd co do legalności pod względem faktycznym i prawnym czynności finansowo- handlowych w ramach (...) mimo, że nie miały one żadnego umocowania prawnego w ramach obowiązujących przepisów prawnych, przez stworzenie fikcyjnego systemu rozliczania obrotu akcjami wyżej wymienionych przedsiębiorstw i kształtowaniu ceny ich zakupu i sprzedaży w zależności od uzgodnień zawartych w umowach agencyjnych

i umowach pożyczki, a mianowicie saldami wzajemnych należności

i zobowiązań, które w gruncie rzeczy nie powstały i współtworzeniu z innymi osobami uprawnionymi do wystawiania dokumentów prawno- finansowych,

w których oni sami poświadczali nieprawdę co do okoliczności mających istotne znaczenie prawne, w celu zaliczenia wynikających z zawartych umów kupna- sprzedaży akcji sprywatyzowanych przedsiębiorstw i innych umów wartości pieniężnych do kosztów uzyskania przychodów, mimo że nie stanowiły one kosztów uzyskania przychodów oraz odliczenia od podstawy opodatkowania przychodów uzyskanych z obrotu wyżej wymienionych sprywatyzowanych podmiotów gospodarczych nie podlegających takiemu odliczeniu, wyłudając

w ten sposób kwotę co najmniej 7 752 381 zł. stanowiącą mienie znacznej wartości, na szkodę:

1. Zakładów (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w B. w okresie od dnia 3 stycznia 1995 r. do dnia 30 czerwca 1995 r.– w nieustalonej wysokości,

2. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. w okresie od dnia 12 marca 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,

3. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. w okresie od dnia 10 maja 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995r. – w kwocie 573 224 zł.,

4. Firmy (...) Spółki Cywilnej P. A. i S. z siedzibą w K. w okresie od dnia 3 stycznia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
5. Przedsiębiorstwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. w okresie od dnia 7 kwietnia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
6. Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Uslugowego (...) Spółki Cywilnej z siedzibą w B. w okresie od dnia 3 stycznia 1995 r. do dnia 29 kwietnia 1996 r. – w kwocie 36 725 zł.,
7. Przedsiębiorstwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. w okresie od dnia 9 maja 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
8. Firmy Produkcyjno - Handlowo-Uslugowej (...) – A. S. z siedzibą w C. w okresie od dnia 24 maja 1995 r. do dnia 31 października 1996 r. – w kwocie 6 800 zł.,
9. Firmy (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w G. w okresie od dnia 14 kwietnia 1995 r. do dnia 30 czerwca 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
10. Firmy (...) - (...) z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. w okresie od dnia 6 listopada 1995 r. do dnia 30 kwietnia 1996r. – w kwocie 1 010 103 zł.,
11. Przedsiębiorstwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. w okresie od dnia 7 lutego 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w kwocie 112 146 zł.,
12. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. w okresie od dnia 5 czerwca 1995 r. do dnia 31 sierpnia 1995 r. – w kwocie 12 301 zł.,
13. Firmy Browar (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. w okresie od dnia 10 kwietnia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w kwocie 186 687 zł.,
14. Biura (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. w okresie od dnia 1 marca 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
15. Huty (...) z siedzibą w B. w okresie od dnia 8 marca 1995 r. do dnia 31 marca 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
16. Zakładu (...) z siedzibą w M. w okresie od dnia 8 marca 1995 r. do dnia 21 lipca 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
17. Przedsiębiorstwa Usługowo - Produkcyjnego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. w okresie od dnia 5 kwietnia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
18. Przedsiębiorstwa Handlowo - Usługowego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. w okresie od dnia 8 marca 1995 r. do dnia 30 listopada 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
19. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. w okresie od dnia 9 czerwca 1995 r. do dnia 29 lutego 1996 r. – w kwocie 21 604 zł.,
20. Firmy (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. w okresie od dnia 10 lipca 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w kwocie 36 227 zł.,
21. Przedsiębiorstwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. w okresie od dnia 2 stycznia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w kwocie 194 542 zł.,
22. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. w okresie od dnia 3 sierpnia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995r. – w kwocie 94 614 zł.,

23. Przedsiębiorstwa (...) z siedzibą w K. w okresie od dnia 2 czerwca 1995 r. do dnia 30 lipca 1995 r. – w kwocie 22 102 zł.,
24. Zakładów (...) z siedzibą w W. w okresie od dnia 10 maja 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w kwocie 47 462 zł.,
25. Firmy (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. w okresie od dnia 10 lipca 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w kwocie 132 736 zł.,
26. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. w okresie od dnia 1 czerwca 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
27. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. w okresie od dnia 2 czerwca 1995 r. do dnia 31 sierpnia 1995 r. – w kwocie 5 050 zł.,
28. Przedsiębiorstwa (...) z siedzibą w K. w okresie od dnia 1 lipca 1995 r. do dnia 31 sierpnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
29. Zakładów (...) z siedzibą w L. w okresie od dnia 6 kwietnia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w kwocie 576 091 zł.,
30. Firmy (...) Spółki Cywilnej z siedzibą we W. w okresie od 1 czerwca 1995 r. do 31 lipca 1996 r. – w nieustalonej wysokości,
31. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. w okresie od dnia 10 kwietnia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
32. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. w okresie od dnia 9 maja 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. - w nieustalonej wysokości,
33. Zakładów (...) z siedzibą w Ł. w okresie od dnia 5 maja 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. - w nieustalonej wysokości,
34. (...) Zakładów (...) z siedzibą w Ł. w okresie od dnia 1 sierpnia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
35. Zakładu (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. w okresie od dnia 1 czerwca 1995 r. do dnia 30 listopada 1995r. – w kwocie 1 774 110 zł.,
36. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. w okresie od dnia 1 czerwca 1995 r. do dnia 31 sierpnia 1995 r. – w kwocie 130 340 zł.,
37. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. w okresie od dnia 10 kwietnia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. - w nieustalonej wysokości,
38. Przedsiębiorstwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. w okresie od dnia 3 lipca 1995r. do dnia 31 grudnia 1996 r. – w kwocie 250 368 zł.,
39. Przedsiębiorstwa (...) B z siedzibą w O. w okresie od dnia 17 marca 1995 r. do dnia 29 grudnia 1995 r. - w nieustalonej wysokości,
40. Państwowej (...) w P. w okresie od dnia 14 kwietnia 1995 r. do dnia 30 września 1995r. – w kwocie 15 357zł.,
41. Ośrodka (...) z siedzibą w P. w okresie od dnia 2 marca 1995 r. do dnia 30 czerwca 1995 r. –

w nieustalonej wysokości,

42. Fabryki (...) z siedzibą w P. w okresie od dnia 2 listopada 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w kwocie 55 592 zł.,

43. Centrali (...) w R. w okresie od dnia 3 lipca 1995 r. do dnia 31 lipca 1995 r. – w kwocie 56 293 zł.,

44. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. w okresie od dnia 1 czerwca 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995r. - w kwocie 316 791 zł.,

45. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. w okresie od dnia 10 lipca 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. -
w kwocie 63 096 zł.,

46. Hurtowni (...) z siedzibą w S. w okresie od dnia 2 czerwca 1995 r. do dnia 31 sierpnia 1995 r. – w kwocie 75 701 zł.,

47. (...) Wytwórni (...) z siedzibą w S. w okresie od dnia 10 maja 1995 r. do dnia 30 listopada 1995 r. – w nieustalonej wysokości,

48. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. w okresie od dnia 9 stycznia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,

49. Zakładu Usługowo – Handlowego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w L. w okresie od dnia 20 września 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995r. – w kwocie 42 029 zł.,

50. Firmy (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S. w okresie od dnia 3 listopada 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,

51. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. w okresie od dnia 15 marca 1995 r. do dnia 30 września 1995 r. – w nieustalonej wysokości,

52. Fabryki (...) z (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. w okresie od dnia 3 lipca 1995 r. do dnia 30 września 1995 r. - w kwocie 764 756 zł.,

53. Zakładu Usługowego Centrum Usługa Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. w okresie do dnia 5 czerwca 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w kwocie 430 888 zł.,

54. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. w okresie od dnia 2 listopada 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w kwocie 86 017 zł.,

55. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. w okresie od dnia 7 lutego 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,

56. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. w okresie od dnia 16 maja 1995 r. do dnia 30 listopada 1995 r. – w kwocie 429 729 zł.,

57. (...) Zakładów (...) z siedzibą w G. w okresie od dnia 1 czerwca 1995 r. do dnia 29 czerwca 1995 r. – w nieustalonej wysokości,

58. Firmy (...) z siedzibą w W. w okresie od dnia 2 stycznia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1996 r. – w kwocie 43 706 zł.,

59. (...) Spółki Cywilnej z siedzibą w W. w okresie od dnia 1 marca 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w kwocie 6 479 zł.,

60. Huty (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w O. w okresie od dnia 2 stycznia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,

61. Centrum (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. w okresie od dnia 17 lipca 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w kwocie 142 715 zł.,

tj. występku z art. 205§2¹ w zb. z art. 266§1 i 4 w zw. z art. 10§2 i w zw. z art. 58 ustawy z dnia 19 kwietnia 1969 r. Kodeks karny w zw. z art. 4 § 1 kk;

II. na podstawie art. 73§1 i 2 oraz art. 74 § 1 ustawy z dnia 19 kwietnia 1969 r. Kodeks karny w zw. z art. 4 § 1 kk wykonanie orzeczonej wobec W. S. (1) kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszona na okres 2 (dwóch) lat próby;

III. za podstawę wymiaru grzywny wszystkim oskarżonym przyjmuje przepis art. 36 § 3 ustawy z dnia 19 kwietnia 1969r. Kodeks karny;

IV. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

V. zasądza na rzecz Skarbu Państwa, tytułem opłaty za postępowanie odwoławcze, od oskarżonych: B. H. – kwotę 10 300 zł., W. W. (1) – 4300 zł., M. M. (2) – 3300zł., K. G. – 3300 zł., R. D. – 2180 zł., W. S. (1) – 2180 zł., A. O. – 2300 zł., J. K. – 2300 zł., a nadto obciąża ich, w częściach równych, pozostałymi wydatkami w postępowaniu odwoławczym;

VI. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. W. (1), adw. E. S. (1), adw. J. W. (2), adw. J. S. (1) i adw. K. M. kwoty po 1033,20 zł obejmujące wynagrodzenie za obronę oskarżonych z urzędu w instancji odwoławczej oraz podatek od towarów i usług.

SSO Zenon Stankiewicz SSO Michał Chojnowski SSO Sebastian Mazurkiewicz

Sygn. akt VI Ka 1414/15

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego dla Warszawy Pragi w Warszawie z dnia 12 sierpnia 2016r. w sprawie oskarżonych: B. H., W. W. (1), M. M. (2), K. G., R. D., W. S. (1) A. O. oraz J. K..

Apelacje obrońców jak i prokuratora są zasadne w części. Ocena trafności argumentów przedstawionych w poszczególnych środkach odwoławczych musi być poprzedzona odniesieniem się do wspólnego dla wszystkich apelacji na korzyść oskarżonych zarzutu niezasadnego odrzucenia przez Sąd I instancji tezy o prawnej dopuszczalności stworzonego przez K. H. systemu (...). Dokonywane w ramach tegoż systemu transakcje finansowe miały, zdaniem skarżących, odzwierciedlać rzeczywiste zdarzenia gospodarcze, stanowiąc dopuszczalną w warunkach swobody zawierania umów działalność finansową opartą na mechanizmach wolnorynkowych. Teza ta jest w sposób oczywisty nieuprawniona. Sąd Rejonowy w sposób bardzo wnikliwy przeanalizował założenia, na jakich oparto funkcjonowanie systemu. Trafnie też zauważył, że jego realizacja musiała opierać się na transakcjach nieautentycznych, dokonywanych jedynie dla pozor. Przypomnieć tylko należy, że podmiot przystępujący do wspólnego z (...) przedsięwzięcia nie angażował ze swojej strony żadnych środków finansowych, mając z góry zagwarantowany, ściśle określony zysk, każdorazowo kosztem Skarbu Państwa. Końcowy wynik każdej transakcji był już znany w momencie zawierania umowy. Wzajemne rozliczenia następowały wyłącznie saldem wzajemnych należności i zobowiązań. Operacje finansowe niezbędne do wyliczenia owego salda dokumentowane były fakturami, rachunkami, notami księgowymi, pokwitowaniami czeków rozrachunkowych, weksli, oświadczeń, protokołów przyjęć i zwolnienia depozytów, nie będąc jednak poparte przepływami gotówki. Jedyny przepływ gotówki jaki następował w wyniku transakcji w Systemie to wpłaty dokonywane na rzecz Agenta (Przedsiębiorstwa Handlowo - Produkcyjnego, a następnie Korporacji (...), a od 26 marca 1996r. Przedsiębiorstwa Produkcyjno – Handlowo – Usługowego (...)) przez podmiot przystępujący, a wynikające z ustalonego w umowie agencyjnej wynagrodzenia dla agenta i odsetek od udzielonej pożyczki. Było to wynagrodzenie za umożliwienie skorzystania z obniżenia należności podatkowych kosztem Skarbu Państwa. Realizacja zapisów umowy była możliwa wyłącznie dzięki wciągnięciu do

Systemu pozostających w faktycznej zależności od K. H. spółek (...), (...) i (...), a po zmodyfikowaniu Systemu i rozpoczęciu obrotu akcjami prywatyzowanych przedsiębiorstw, również firm (...) i (...).

Przeprowadzane operacje finansowo – handlowe w rzeczywistości nie były operacjami rynkowymi; sprowadzały się wyłącznie do podwyższenia wyniku finansowego podmiotu przystępującego do Systemu. Podmiot ten nie odprowadzał należnego Skarbowi Państwa podatku, bowiem korzystał z ulgi podatkowej na skutek transakcji przedwojennymi obligacjami. Aby zagwarantowany w umowie agencyjnej dochód netto mógł być osiągnięty, podmiot przystępujący musiał osiągnąć wysoką stratę na transakcjach dotyczących zakupu i sprzedaży obligacji W. (...). Nie był to jednak rzeczywisty uszczerbek w jego majątku, gdyż zaciągnięta pożyczka przeznaczona była w całości na zakup tychże obligacji, a wysokie odsetki od pożyczki pomniejszały dochód podatkowy, będąc kosztami uzyskania przychodu. W istocie więc chodziło tu o maksymalizację kosztów uzyskania przychodu w wyniku zawieranych w ściśle zamkniętym kręgu podmiotów, rozliczeń pozornych transakcji, niemożliwych do przeprowadzenia w warunkach wolnorynkowych. Założenia Systemu zostały zmodyfikowane po zmianie obowiązujących przepisów w zakresie przysługującego zwolnienia przedmiotowego podatkowego i po 1 stycznia 1995 r w miejsce przedwojennych obligacji Skarbu Państwa zostały wprowadzone akcje prywatyzowanych przedsiębiorstw państwowych. Istota założonego systemu pozostała jednak nadal niezmienna. (...) reprezentowana przez J. K., bądź (...) W. S. (1) nabywał określoną pulę akcji za kwotę ustaloną dla potrzeb finansowych przystępującego podmiotu. Następnie dokonywano obrotu tymi akcjami zbywając je (...)Towarzystwu (...), przy czym różnice cen zakupu i sprzedaży uwzględniały uzyskanie dochodu netto gwarantowanego przez agenta tj. (...) już w umowie agencyjnej. Jak słusznie zatem wywodzi Sąd Rejonowy, określenie dochodu netto w umowie agencyjnej nie miało nic wspólnego z realiami rynkowymi obrotu akcjami prywatyzowanych czy sprywatyzowanych przedsiębiorstw; jego wysokość była dostosowana do wcześniejszych wyliczeń w zakresie kwoty „zaoszczędzonego” podatku.

Dla zobrazowania fikcyjności dokonywanych transakcji wystarczy przytoczyć za Sądem Rejonowym przypadek Zakładu (...) Sp.

z o. o. z siedzibą w Ś., dla którego Agent nabył 15 grudnia 1994r od (...) reprezentowanego przez oskarżonego W. 79 obligacji Skarbu Państwa o wartości nominalnej 100 zł. w złocie po 4 zł. za sztukę, by sprzedać je 20 grudnia tegoż roku (...), w imieniu którego wystąpiła oskarżona G., za kwotę 24 316 zł., tj. po 307,79 zł. za sztukę (ceny po denominacji). Umowa kupna dotyczyła obligacji I serii z 1933r., zaś wystawiona faktura – obligacji II serii z 1936r. (k. 54-55, tom 12 C-3). Ten sam błąd popełniono przy sprzedaży obligacji (...) (tamże, k. 56-57). Nie sposób odmówić racji Sądowi, gdy wywodzi, że omyłka taka nie mogłaby mieć miejsca, gdyby były to transakcje rzeczywiste (k. 544-545 uzasadnienia). Nie sposób też wytłumaczyć regułami wolnego rynku sytuacji, gdy 28 stycznia 1994r. (...) kupuje od (...) 70 sztuk obligacji Skarbu Państwa w cenie 1 zł. za sztukę, a 31 stycznia tegoż roku sprzedaje je (...) po 286,71 zł., zaś pozostałe po 32,49 zł (k. 68, 69,105 tom 170

Y-1). W przypadku wreszcie firmy (...) wartość nabytych obligacji wzrasta (przy odsprzedaży (...)) tego samego dnia z 30 zł. do 14 092,50 zł., by z momentem rozwiązania umowy spaść do 1 770 zł. (k. 20, 21 tom 11 C-2). Te i inne przytoczone w uzasadnieniu przykłady w sposób oczywisty uprawniały Sąd Rejonowy do konstatacji, że mechanizm obrotu papierów wartościowych w ramach systemu (...) nie miał jakiegokolwiek uzasadnienia w realiach rynkowych. Bez znaczenia pozostaje tu podnoszona w apelacjach kwestia prawnej dopuszczalności obrotu tzw. przedwojennymi obligacjami Skarbu Państwa, bowiem - o czym świadczy chociażby tylko przytoczony wyżej przypadek (...) Sp. z o.o. w Ś., nie dokonywano rzeczywistych transakcji owymi obligacjami, a w zawieranych umowach wskazywano je tylko według rodzaju, bez konkretnych, określonych numerem egzemplarzy.

W świetle powyższych uwag jako nader oczywista jawi się też konstatacja, iż każdy z oskarżonych miał zachowaną świadomość istoty przedsiębranych działań, podejmowanych w różnym zakresie, jednakże w ramach jednego spójnego systemu finansowego. System ten, stworzony przez K. H. – i w większości wypadków ściśle przez niego kontrolowany - nie stanowił działalności ubocznej któregokolwiek ze sprawców. Nie chodzi tu przecież o jednorazową transakcję, a o stałą, rozciągniętą w czasie działalność, stanowiącą podstawę utrzymania każdego z nich. W odróżnieniu od przedstawicieli podmiotów przystępujących do Systemu (o czym niżej), każdy

z oskarżonych miał świadomość pozorności transakcji, dokonywanych bez przepływu środków pieniężnych, musiał, co oczywiste, zdawać sobie sprawę

z tego, że operacje finansowe dokonywane są w zamkniętym kręgu podmiotów kierowanych praktycznie przez jedną osobę. Zarzuty obrońców wszystkich oskarżonych w tym zakresie są bezpodstawne. Sąd Rejonowy szczegółowo przeanalizował udział każdego z oskarżonych w przestępnym przedsięwzięciu. Dostrzegł też, co kwestionuje apelacja oskarżonych B. H. i W. W. (1), iż nie wszystkie osoby współdziałające w systemie W. (...) zasiadły na ławie oskarżonych (k. 540 akt sprawy). Rzecz w tym jednak, że obowiązująca procedura nie zezwala Sądowi orzekającemu na żądanie podmiotowego rozszerzenia oskarżenia, zaś jego zakres orzekania normowany jest nakreśloną w art. 20 kk zasadą indywidualizacji odpowiedzialności karnej, tj. odrębnie w stosunku do każdego ze współdziałających. Z zadania tego Sąd Rejonowy w pełni się wywiązał, na co wskazuje lektura nader obszernego uzasadnienia wyroku.

Obrońca oskarżonej B. H. utrzymuje, że „sam fakt zajmowania przez oskarżoną stanowiska prezesa (...) (...) oraz podpisania przedłożonych dokumentów” nie może wystarczyć do przypisania jej zamiaru bezpośredniego kierunkowego zarówno co do celu działania, jak i użytych środków w ramach systemu (...), a rozumowanie Sądu Rejonowego jest tu „całkowicie dowolne”. Zdaniem Sądu Okręgowego zasady logiki jak i doświadczenia życiowego wskazują, że całkowicie dowolną jest teza przeciwna. Skarżąca wydaje się nie dostrzegać, że oskarżona z racji zajmowanej funkcji podpisała wręcz setki umów agencyjnych, stanowiących podstawę funkcjonowania systemu (...) i utrzymania osób tam zatrudnionych. Nie powtarzając logicznych i wyczerpujących rozważań Sądu Rejonowego w tej mierze, dla oceny świadomości oskarżonej H.

(i pozostałych) co do istoty przedsięwzięcia wystarczy tylko wskazać na podnoszoną przez biegłych kwestię sporządzania umów kupna-sprzedaży w tym samym dniu, co ze względu na siedziby podmiotów je zawierających było technicznie niemożliwe. Z niekwestionowanych przez obronę zeznań świadka P. W. (k. 3364) wynika, że umowy te podpisywane były in blanco przez osoby upoważnione z firm (...) tj. (...) i (...). Przypomnieć też należy, że nie chodzi tu o pojedyncze egzemplarze, a o ryzy podpiswanego papieru maszynowego. Przyznaje to również i sam oskarżony J. K. w toku postępowania przygotowawczego – k. 11 tom 363. Wedle też A. B. - pracownika (...), którego wiarygodności również apelacje nie kwestionują – decyzje w tej firmie podejmowała B. H. (k. 5938).

Zarzut obrońcy osk. H., jakoby Sąd orzekający pominął uzupełniające wyjaśnienia tej oskarżonej i poprzestał na stanowisku, że odmówiła ona składania wyjaśnień i odpowiedzi na pytania, najwyraźniej powodowany jest zbyt pobieżną lekturą uzasadnienia, bowiem co innego wynika z wywodów zawartych na k. 511- 512 tegoż dokumentu. Zdaniem Sądu Okręgowego zawarty tam wywód, sprowadzający się do przeciwstawienia wyjaśnień oskarżonej zeznaniu świadka A. H., osoby osobiście nie zainteresowanej rozstrzygnięciem w sprawie, jest logiczny i nie przekracza granic sędziowskiego uznania, nakreślonych przepisem art. 7 kpk.

Odnosząc się do kolejnego zarzutu wskazanej apelacji stwierdzić należy, że dla oceny stopnia świadomości W. W. (1) co do zasad funkcjonowania (...), aktualne są uwagi poczynione wyżej

w odniesieniu do współoskarżonej H.. Wbrew wywodom obrony, do zakresu jego obowiązków nie należały wyłącznie czynności o charakterze organizacyjnym i administracyjnym, nie związane z funkcjonowaniem systemu. Wystarczy tu tylko wskazać na niekwestionowane przez skarżącą zeznania J. S. (2) (k. 2647), W. S. (2) (k. 3850), czy T. K. (k. 3417), którzy właśnie z nim uzgadniali kwestie związane

z przystąpieniem do (...). Wedle też zeznań M. L. – asystenta w (...) polecenia w firmie wydawał wprawdzie K. H., ale w czasie jego nieobecności czynił to właśnie W. W. (1)

(k. 4294). Już chociażby tylko w tym kontekście nie sposób podzielić zastrzeżeń apelacji co do wiarygodności zeznań E. S. (2) i to na tej tylko podstawie, że była ona zatrudniona w charakterze specjalisty w (...) zaledwie przez rok. Zdaniem Sądu Okręgowego, nie ma racjonalnego powodu dla którego należałoby uznać za niewiarygodne depozycje tego świadka, że w ciągu owego roku zaobserwowała, iż w przytłaczającej większości przypadków decyzje o prowizji podejmował K. H., jednak „zdarzało się, że mówił, iż musi skonsultować się z panem W.” (k. 157 tom 361). Trudno też zgodzić się ze skarżącą, jakoby zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie zezwalał na przyjęcie, iż B. H. i W. W. (1) aktywnie uczestniczyli w czynnościach związanych z funkcjonowaniem systemu, bowiem co innego

wynika z przywołanych wyżej zeznań A. H.. Jak już wyżej wskazano, Sąd Okręgowy podziela szeroko uargumentowane wywody Sądu I instancji odnośnie kwestii zachowania świadomości każdego z oskarżonych, iż biorą udział w tworzeniu fikcyjnych transakcji gospodarczych. W sposób oczywisty na ocenę tę rzutuje zarówno usytuowanie każdego z nich w hierarchii spółek kierowanych przez K. H., jak i ilość zawieranych transakcji. Argumentu przeciwko tezie o rzekomej nieświadomości bezprawności przedsiębranego działania dostarcza chociażby tylko zeznanie świadka K. P., który po wyjaśnieniu mu przez oskarżonego W. W. (1) specyfiki działalności (...) nie podjął zatrudnienia uznając, że jest to „bezwprawie, naruszanie przepisów” (k. 3761). Słusznie Sąd Rejonowy wskazuje, że utworzenie firm (...) i (...) powodowane było wyłącznie potrzebą dalszego fikcyjnego obrotu papierami wartościowymi w wyniku wyłączenia możliwości obrotu przedwojennymi obligacjami Skarbu Państwa. Utrzymywanie przez obrońcę oskarżonej W. S. (1), iż nie udowodniono jej świadomości fikcyjności owego obrotu całkowicie abstrahuje od jednoczesnego przyznania, że podpisywała ona ryzy czystego papieru, na którym dokumentowano następnie rzekome transakcje.

Nie dostrzega Sąd odwoławczy, by Sąd I instancji „całkowicie dowolnie przyjął, że przedstawiciele podmiotów decydujących się na podjęcie współpracy z firmami K. H. wprowadzeni zostali w błąd co do legalności i skutków podatkowych czynności finansowo handlowych podejmowanych w ramach systemu (...)” (cyt. z k. 4 apelacji na korzyść osk. H. i W.; tożsamy argument wysuwa też obrońca oskarżonej S. zarzucając Sądowi orzekającemu bezpodstawną odmowę wiarygodności A. H. w tym zakresie). Co innego wynika bowiem z treści zeznań szeregu przesłuchanych na rozprawie osób reprezentujących owe podmioty. I tak – przykładowo – B. B. (2) zeznała : „Nie wiedziałam, że te trzy firmy były powiązane personalnie i kapitałowo” (k. 2564), podobnie H. P. na k. 2563; W. P. : „Konsekwencje były takie, że przestaliśmy inwestycyjnie rozwijać firmę, następnie zaczęliśmy powoli zwalniać ludzi, a w tej chwili jesteśmy fizycznie w stanie likwidacji (...) zostaliśmy po prostu oszukani” (k. 3491), J. M. : „Ta optymalizacja polegała na tym, że zaoszczędziliśmy 400 tys. a potem zapłaciliśmy 2 miliony” (k. 3495), wreszcie W. G. w toku postępowania przygotowawczego: „W to działanie nie musieliśmy inwestować środków własnych. Zapewniono nas o pełnej legalności tego działania (...) Tych obligacji ani innych papierów wartościowych nie widziałem, nie otrzymałem ich od (...)” (k. 2 tom 243 HH-33). Podnieść tu, co oczywiste, należy, iż w odróżnieniu od oskarżonych przedstawiciele podmiotów przystępujących do współpracy z (...) nie mieli pełnej wiedzy odnośnie rodzaju powiązań personalnych pomiędzy wchodzącymi w jej skład firmami, jak i faktu, że w istocie do żadnego obrotu papierami wartościowymi nie dochodzi. Najwyraźniej zresztą mieli tej wiedzy być pozbawieni, skoro nie otrzymywali nawet rzekomo wykupionych przedwojennych obligacji Skarbu Państwa, które pozostawały w depozycie (...), a których ewidencja prowadzona była tam jedynie przez wskazanie nazwy i nominalu, a nie – co przy założeniu realnego obrotu pozostawałoby w zgodzie z zasadami logiki – wedle konkretnego numeru każdej z nich.

W sposób nieuprawniony obrońca oskarżonych B. H. i W. W. (1) wywodzi, iż znamię wprowadzenia w błąd może dotyczyć wyłącznie wywołania u pokrzywdzonego błędnego wyobrażenia o aktualnie istniejącej rzeczywistości, a co za tym idzie, nie sposób mówić o oszustwie w sytuacji „zdarzenia przyszłego”, jakim była „późniejsza zmiana stanowiska przez Ministerstwo Finansów i przeprowadzone na podstawie jego wytycznych kierunkowe kontrole organów skarbowych”. To, kiedy właściwe organy zdały sobie sprawę z oszukańczego charakteru stworzonego przez K. H. systemu (...) pozostaje w sposób oczywisty bez znaczenia dla oceny świadomości każdego z oskarżonych co do przestępności przedsiębranego działania. W odróżnieniu bowiem od organów kontroli skarbowej (podobnie jak i wskazanych wyżej reprezentantów podmiotów przystępujących do systemu) oskarżeni – co już wyżej wywiedziono - zdawali sobie sprawę ze specyfiki funkcjonowania systemu sprowadzającego się - w niezbędnym uproszczeniu, do uzyskiwania przez owe podmioty zysku kosztem Skarbu Państwa w drodze generowania strat. Przywoływana przez skarżącą „aktualnie istniejąca rzeczywistość” to przecież nie stan świadomości organów kontroli, a świadomość każdej ze współdziałającej w systemie (...) osób co do fikcyjności dokonywanego obrotu papierami wartościowymi. Rozumowanie przeciwne prowadzi do absurdu tak z prawnego, jak i społecznego punktu

widzenia poglądu, iż biegłość w przestępnym procederze czyni ów proceder legalnym aż do czasu wykrycia mechanizmów jego działania.

Uwagi powyższe dotyczą w sposób oczywisty również i argumentu „działania w oparciu o ówczesne przepisy prawa”, zawartego w apelacji na korzyść oskarżonego R. D.. Przypomnieć skarżącemu należy, że to nie zmiana regulacji prawa podatkowego (pomijając, co oczywiste, wskazaną wyżej zmianę zasad zwolnień podatkowych od 1 stycznia 1995r. skutkującą powstaniem (...) i (...)), rzutowała na odmienną ocenę dopuszczalności działania firm kierowanych przez K. H.,

a zorientowanie się w mechanizmie wzajemnych powiązań tych firm, umożliwiającym dokonywanie pozornego obrotu papierami wartościowymi. Dla oceny zawinięcia tego oskarżonego niczego przy tym nie zmieniają wywody apelacji, iż jego zachowanie ograniczało się jedynie do nawiązywania kontaktów z firmami i zachęcania do podpisywania umów, a w biurach maklerskich zajmujących się obrotem akcjami „był jedynie pełnomocnikiem”.

(Wedle drugiej z apelacji na jego korzyść zachowanie to miało sprowadzać się do „przedstawiania propozycji i materiałów”). W sposób oczywisty jest to jedynie modus operandi sprawcy czynów popełnianych wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami. Fakt, że oskarżony D. nie uczestniczył bezpośrednio w podpisywaniu umów pozostaje bez znaczenia dla bytu przestępstwa mu przypisanego, bowiem w sposób oczywisty wskazane w apelacjach zachowanie wynikało z ustalonego uprzednio podziału ról w zaplanowanym przestępnym przedsięwzięciu.

Chybione jest zawarte w apelacjach obrońcy oskarżonych H., W. i G. twierdzenie, jakoby brak było podstaw do uznania, iż zakwestionowane w postępowaniu dokumenty księgowe były wystawiane w innym celu niż podatkowy. Z tego co już wyżej wywiedziono, nader oczywiste jest, że na podstawie tychże dokumentów – mających wykazać realny obrót papierami wartościowymi, uzyskiwano zwolnienie podatkowe dla podmiotów przystępujących do systemu (...). Równie jednak oczywiste jest, że działalność oskarżonych nie była charytatywna. Wystawiane dokumenty finansowo – księgowe służyły jednocześnie do uzyskania wynagrodzenia od owych podmiotów. Podnosi to Sąd Rejonowy min. na k. 556 uzasadnienia i z wywodem tym nie sposób się nie zgodzić.

Nie ma nadto podstaw do podzielenia zarzutów zawartych w apelacjach w.wym. oskarżonych, jakoby Sąd Rejonowy nie wskazał sposobu wyliczenia szkody. Rozważania w tym zakresie poczynić należy łącznie z wysuniętymi również w apelacjach obrońców pozostałych oskarżonych zarzutami bezpodstawnego oddalenia wniosku o powołanie innych biegłych sądowych. Kwestii tej poświęcił Sąd znaczną część uzasadnienia. Wskazał w szczególności na mankamenty dotychczas zebranych opinii, szczegółowo wykazując, dlaczego w wielu aspektach (np. dot. dopuszczalności opłaty skarbowej) nie podzielił poglądu biegłych. Podniósł też, że rozstrzygnięcie problematyki dotyczącej wyliczenia na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy wysokości nie uiszczonej na rzecz Skarbu Państwa opłaty skarbowej od umowy pożyczki i obrotu obligacjami, zniżenia podatku dochodowego z tytułu zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów odsetek od zaciągniętych pożyczek oraz odliczenia od podstawy opodatkowania przychodów uzyskanych z obrotu przedwojennymi obligacjami Skarbu Państwa czy akcji prywatyzowanych i sprywatyzowanych przedsiębiorstw, niewątpliwie wymaga wiadomości specjalnych. Niemniej jednak, kwestie te stały się bezprzedmiotowe z uwagi na rozstrzygnięcie zawarte w pkt. IV wyroku, tj. wobec umorzenia postępowania w zakresie naruszenia przepisów prawa karno-skarbowego.

W pozostałym zakresie, jak wywodzi Sąd Rejonowy, nie ma potrzeby powoływać kolejnych biegłych, bowiem wyliczenie kwot niekorzystnego rozporządzenia mieniem nie wymagało wiadomości specjalnych, gdyż sprowadzało się do wykonania działań polegających na zsumowaniu kwot wskazanych w ustalonych w stanie faktycznym przypadkach i przelanych na konto firm wchodzących w skład systemu (...), zaś „dokonanie takich działań arytmetycznych, nawet w zakresie tak dużych kwot, leży w zakresie możliwości i kompetencji sądu” (k. 521 uzasadnienia). Dlatego też Sąd orzekający nie dopuścił nowej opinii biegłych, gdyż byłoby to niecelowe.

Zdaniem Sądu Okręgowego pogląd ten należy podzielić. Przyjęta przez Sąd

I instancji metodyka wyliczenia szkody sprowadza się do zsumowania wynagrodzenia od tzw. podmiotów przystępujących, w postaci prowizji wypłacanych na rzecz agenta tj. (...), (...), bądź (...). Nie liczył tu Sąd wpłat dokonywanych bezpośrednio na rzecz (...), bowiem mogło to być wynagrodzenie za usługi rzeczywiście

świadczono – w wykonaniu tzw. umów satelitarnych (o organizacji marketingu, doradztwie prawnym, świadczeniu usług informatycznych). Wynagrodzenie za te ostatnie zostało uznane za niekorzystne rozporządzenie mieniem wyłącznie

w przypadkach, kiedy materiał dowodowy jednoznacznie wskazywał, że umowy nie były realizowane. Wskazał tu Sąd Rejonowy na dwa przypadki – w ramach współpracy ze spółkami (...) oraz (...). Pomimo wykazania ich w jako przykładowe Sąd Okręgowy, dokonując weryfikacji wyliczeń, nie stwierdził innych tego rodzaju, co czyni bezpodstawnym odnośny zarzut zawarty

w apelacjach oskarżonych H., W. i G.. Podnoszony przez obrońców argument, że zgromadzona w sprawie dokumentacja księgowa prowadzona przez podmioty przystępujące była niepełna, nie może rzutować na odmienną niż uczynił to Sąd orzekający wycenę szkody. Mankament ów został przecież przezeń dostrzeżony i wobec braku możliwości uzupełnienia materiału dowodowego istniejące w tym zakresie wątpliwości poczytano, po myśli art. 5§2 kpk, na korzyść oskarżonych. W tym kontekście, postulowane w apelacji oskarżonych H. i W. czynności mające na celu uzupełnienie dokumentacji szkodowej, stanowiłoby w istocie działanie na ich niekorzyść. Działaniem takim jest w każdym bądź razie wywód wskazanej apelacji, iż „dokonanie rzeczywistych wyliczeń ewentualnej szkody wymagało wiadomości specjalnych i nie mogło ograniczać się tylko do dowodów wpłat na rzecz (...)”. Odnośne żądanie apelacji uznać zatem należało, po myśli art. 86§1 kpk, za bezskuteczne.

Bezprzedmiotowe są wywody apelacji oskarżonych H., W.

i G. odnośnie dopuszczalności obrotu przedwojennymi obligacjami Skarbu Państwa, obligacjami (...), jak również co do stosownych z tego tytułu zwolnień podatkowych oraz kwestii zwolnienia od opłaty skarbowej. Jak już wyżej wskazano, istotą przestępnej działalności oskarżonych było przeprowadzanie fikcyjnego obrotu papierami wartościowymi w zamkniętym kręgu podmiotów, których funkcjonowanie ukierunkowane było wyłącznie na uzyskanie nienależnych korzyści kosztem Skarbu Państwa. W istocie przecież do żadnego obrotu nie dochodziło, podnoszone zatem kwestie, nota bene szczegółowo rozważane w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, pozostają bez realnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie. Nie widzi więc Sąd Okręgowy powodów do szczegółowego odniesienia się do wskazanych zarzutów (por. znajdujące tu zastosowanie uwagi Sądu Najwyższego odnośnie standardu uzasadnienia sądu odwoławczego, zawarte w postanowieniu z dnia 26 marca 2009r. w sprawie II K 276/08, Lex nr 491347).

W sposób oczywisty chybione są wywody apelacji oskarżonych H., W. oraz G., jakoby Sąd I instancji dopuścił się naruszenia ich prawa do obrony poprzez długotrwałe sporządzenie uzasadnienia, przez co „odebrana została stronie skarżącej równowaga sił” (cyt. z apelacji). Zasada tej treści nie znajduje oparcia w obowiązującym prawie procesowym. Kwestia długotrwałości sporządzania uzasadnienia determinowana jest wyłącznie zawilocią sprawy, co wprost wynika z treści art. 423§1 kpk. Przewidziany tam termin ma charakter instrukcyjny i może być przedłużany decyzją prezesa sądu. W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy nie stwierdził naruszenia obowiązujących reguł procedowania. Nie sposób też podzielić zastrzeżeń skarżącej, iż możliwość szczegółowego zapoznania się z ustaleniami uzasadnienia i merytorycznego odniesienia się do obszernego materiału w ciągu 14 dni „może być iluzoryczna”. Wręcz przeciwnie, obszerny i kompleksowy wywód sądu orzekającego w sposób oczywisty sprzyja merytorycznemu odniesieniu się do przedstawionej argumentacji, nie pozostawiając pola do domniemań, na co nota bene żali się autor tych samych apelacji w odniesieniu np. do kwestii zobrazowania przez Sąd Rejonowy sposobu wyliczenia szkody. Konkludując, należy wskazać, że zastrzeżenia odnośnie czasochłonności sporządzenia uzasadnienia mogą być rozważane jedynie na płaszczyźnie skargi na przewlekłość postępowania, co w sposób oczywisty pozostaje poza przedmiotem rozpoznania w niniejszym postępowaniu.

Chybione są nadto wywody apelacji wym. wyżej oskarżonych zarzucające Sądowi Rejonowemu obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 266§1i4 d.kk zastosowanego w miejsce art. 62 § 2 lub 5 kks, który ma wyłączać użycie tego pierwszego w myśl reguły specjalności. Argumentacja skarżącej zasadza się na wywodzie, wedle którego wystawienie faktury nierzetelnej, godzącej

w obowiązek podatkowy stanowi dopuszczenie się czynu zabronionego kwalifikowanego przez przepisy prawa karnego skarbowego. Słuszności owego wywodu, popartego szeroko cytowanym orzecznictwem, Sąd Okręgowy nie

deprecjonuje. Rzecz w tym jednak, że nie dotyczy on istoty zaskarżonego rozstrzygnięcia Sądu I instancji. Przypomnieć tu należy, że Sąd ten uznał, iż zachowanie oskarżonych opisane w pkt. II, IV i VI aktu oskarżenia stanowi występki z art. 18§3 kk w zw. z art. 94§1 Ustawy karnej skarbowej z dnia 26 października 1971r. i w tej części postępowanie umorzył z uwagi na przedawnienie karalności. W tym zakresie rozstrzygnięcie nie zostało zaskarżone. Przypisane natomiast zachowanie kwalifikowane z art. 205§2 dkk w zb. z art. 266§1i4 dkk w zw. z art. 10§2 dkk i w zw. z art. 58 dkk godziło, jak już wyżej wskazano, nie w obowiązek podatkowy, a interes tzw. podmiotów przystępujących, uiszczających na rzecz (...) wynagrodzenie (prowizję) z tytułu rzekomego obrotu papierami wartościowymi. Argumentacja obrony, odnosząca się do innego niż w niniejszym postępowaniu stanu faktycznego, jest zatem oczywiście bezprzedmiotowa.

Nietrafny jest nadto zawarty we wskazanych wyżej środkach odwoławczych wnioski o umorzenie postępowania z uwagi na przedawnienie karalności części, enumeratywnie wskazanych, zarzutów. Najwyraźniej uwadze skarżącym umknęło jednolite co do zasady stanowisko tak orzecznictwa, jak i judykatury, wedle którego bieg przedawnienia karalności przestępstwa ciągłego rozpoczyna się od daty zakończenia ostatniego zachowania się sprawcy. Zdaniem Sądu Najwyższego, w przypadku czynu ciągłego okres przedawnienia liczy się od ostatniej czynności realizującej znamiona zabronionego zachowania się (por. postanowienie SN z dnia 24 listopada 1993 r., I KZP 26/93, Wokanda 1994, nr 1, s. 11, oraz wyrok SN z dnia 15 listopada 1976 r., III KR 162/76, OSNKW 1977, nr 3, poz. 19). W realiach niniejszej sprawy z uwagi na połączenie poszczególnych działań oskarżonych węzłem przestępstwa ciągłego, w rozumieniu przepisu art. 58 kk z 1969r., przedawnieniu podlega całość przestępnego ich zachowania, co w sposób oczywisty w chwili orzekania przed sądem odwoławczym nie nastąpiło.

Obronca K. G. zarzuca Sądowi Rejonowemu dowolne przyjęcie, jakoby z oskarżoną tą kontaktowały się osoby odpowiedzialne za księgowość w podmiotach przystępujących do współpracy z (...) w celu wyjaśnienia wątpliwości związanych ze sposobem księgowania przeprowadzonych transakcji. Tezę tę ilustruje nazwiskami świadków, którzy nie wskazują na tę oskarżoną jako osobę, z którą się kontaktowały. Argument ten jest oczywiście nietrafny. Ilość reprezentantów firm przystępujących do wspomnianej współpracy należy szacować w setkach. Z faktu, że sześć spośród nich nie wskazało na kontakt z oskarżoną G. nie sposób wyciągać wniosków generalizujących. Jest to jedynie dowód na to, że te akurat osoby z nią nie współpracowały. Obrona najwyraźniej jednak wydaje się nie dostrzegać, iż w sprawie ustalono osoby uzgadniające zasady współpracy z oskarżoną. Wystarczy tu tylko wskazać na zeznania B. M. (k. 2811), czy H. W. (k. 2892). Równie nietrafny jest argument, że oskarżona G. wykonywała głównie czynności związane z prowadzeniem kadr i kasy, nie uczestniczyła zaś w tworzeniu umów, bowiem osobą upoważnioną był tu K. H.. Teza ta staje w oczywistej sprzeczności z materiałem sprawy. Z dokonanych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych, znajdujących oparcie w zachowanej dokumentacji finansowej wynika bezspornie, że oskarżona ta była stroną nader licznych umów z zawieranych z podmiotami przystępującymi do współpracy z (...). Wystarczy tu wskazać na umowy zawarte z Zakładem (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ś. (omówione na k. 40 uzasadnienia), B. Sp.z.o.o (k. 44), (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. (k. 48), Przedsiębiorstwem (...) Sp. z o.o. z siedzibą w C. (k. 83), Przedsiębiorstwem (...) (k.94), (...) Sp. z o.o. z siedzibą w C. (k. 99), Przedsiębiorstwem Produkcyjnym i Usługowym (...) Spółka Cywilna z siedzibą w K. (k. 119), Zakładami (...) Spółka z o.o. z siedzibą w B. (k.122), czy też umowy poręczenia na rzecz Huty (...) S.A. z siedzibą w I. (k. 54), Przedsiębiorstwa Państwowego Zakład (...) z siedzibą w N. n/N. (k. 61), bądź Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. (k. 71). Danych tych obrona nie dezawuuje, nie sposób zaś ignorować je jako nieistotne dla dokonanych ustaleń faktycznych odnośnie udziału oskarżonej K. G. w przestępnym przedsięwzięciu.

Chybione są zarzuty apelacji, iż Sąd Rejonowy dopuścił się błędu

w ustaleniach faktycznych poprzez określenie okresu popełnienia przestępstwa do roku 1997 w odniesieniu do oskarżonych B. H. i W. W. (1) oraz do 1996r. w stosunku do oskarżonej W. S. (1). Wystarczy tu tylko wskazać na podpisany w dniu 30 grudnia 1996r. aneks do umowy pożyczki na rzecz firmy (...) – L. W. z siedzibą w W., mocą którego przedłużono pierwotną umowę do dnia 30 czerwca 1997r. (k. 112 tom 217 HH-7). Wprawdzie aneks ów podpisała w imieniu (...) Sp. z o.o. oskarżona M. M. (2), tym niemniej jednak, z uwagi na wskazane wyżej powiązania pomiędzy firmami ściśle współdziałającymi w przedsięwzięciu (...), oczywiste jest, iż dokument został wytworzony na potrzeby działalności prowadzonej również przez pozostałych oskarżonych, a więc i oskarżonego W. jako dyrektora generalnego (...) oraz oskarżonej H. – ówczesnej prezes zarządu (...). Na bezpośredni udział tej ostatniej w transakcjach z (...) wskazują dokumenty umów oraz ich potwierdzenia załączone do wym. akt min. na

k. 6-8, 9-11, 12-13, 16, 17, 19, 23, 25, 71, 77; oskarżony W. podpisał min. umowy kupna sprzedaży obligacji Skarbu Państwa na k. 16 i 23, zaś udział W. S. (1) potwierdzają dokumenty na k. 65, 70, 71, 75 i 76 tychże akt.

Wbrew też wywodom wskazanych wyżej apelacji okresu prowadzenia działalności przestępczej nie można ograniczać datą zawieranych umów. Spośród wykazanych w zaskarżonym wyroku, żadna (ze wskazanym wyżej wyjątkiem) nie przekraczała okresu do dnia 31 grudnia 1996r. Nader oczywiste jednak jest, że po tej dacie zawarta transakcja musiała zostać rozliczona. Dla potrzeb niniejszego uzasadnienia wystarczy tu wskazać na dwie noty księgowe otrzymane przez (...) Sp. z o. o. z siedzibą w O. od reprezentującego (...) K. H. (k. 179, 197 tom 158 R-1a). Wpłynęły one do siedziby firmy w dniu 2 stycznia 1997r., a zatem – wobec nie kwestionowania płatności którejkolwiek z transakcji przez prezesa (...) J. Ż. oraz główną księgową A. G. (k. 1-2 oraz 3-7 wym. akt) - rozliczone w tej dacie, bądź później. (Na udział B. H. w transakcjach z wym. firmą wskazują min. dokumenty z k. 9-11, 34, 44, 48, 49, 85, 95, 125, 129, 133, 134, 149, zaś W. S. (1) – z k. 13, 20, 21, 43, 44, 51, 52, 121, 123, 137, 138, 157, 158 wym. akt). O ile więc w pełni zasadne jest rozróżnienie początkowych dat rozpoczęcia działalności przestępczej przez poszczególnych oskarżonych, a to z uwagi na włączenie się do procedury firm (...) i (...) dopiero po dniu 2 stycznia 1995r., to nie było powodu, by dokonywać takiego rozróżnienia w odniesieniu do daty zakończenia działania. Oskarżonym przypisano działanie wspólnie i w porozumieniu. Indywidualny udział każdego z nich w przedsięwzięciu (transakcjach z firmami (...)) i (...) wynikał wyłącznie z przyjętego przez nich podziału ról, mającego zapewnić uzyskanie korzyści w postaci stosownej prowizji. Zdaniem Sądu Okręgowego ramy czasowe konkretnego przedsięwzięcia winna określać pełna realizacja jego założeń, ukierunkowanych na osiągnięcie określonego celu, nie zaś cząstkowy udział poszczególnych osób. Powyższe uwagi nie mogą w sposób oczywisty rzutować na zmianę ustaleń wyrokowych na niekorzyść którejkolwiek z oskarżonych, a to z powodu ograniczenia wynikającego z przepisu art. 434§1 kpk.

Powodów, dla których należałoby skorygować końcową datę działania W. S. (1) nie dostarcza również argumentacja zawarta we wniosku dowodowym obrońcy z dnia 12 stycznia 2016r. Już bowiem z samej treści załączonej doń Decyzji Prezydenta Miasta P. z dnia 27 marca 1996r. wynika, że datą wykreślenia z ewidencji działalności gospodarczej oskarżonej jest dzień wydania owej decyzji, a zatem – jak przyjął Sąd I instancji – rok 1996, nie zaś 1995. Brak jest więc podstaw do oceny zachowania tej oskarżonej przez pryzmat przepisów art. 101§1 pkt 2a w zw. z art. 102 kk, nawet przed nowelizacją tego ostatniego, mającą miejsce już po złożeniu wniosku obrońcy (Dz.U. z 2016r. poz. 189).

Również i argumentacja przytoczona w apelacji na korzyść R. D. nie dostarcza powodów do skorygowania okresu przypisanego mu działania przestępczego. Z dokonanych przez Sąd Rejonowy ustaleń wynika, że oskarżony ten nie uczestniczył bezpośrednio w zawieraniu umów i ich nie podpisywał. Na prośbę K. H. organizował biura maklerskie w P., on też złożył stosowne propozycje W. S. (1) i J. K., w obu kierowanych przez nich firmach był pełnomocnikiem. Jego zakres obowiązków sprowadzał się do zachęcania zainteresowanych firm do przystąpienia do systemu (...). Jak sam wyjaśnił, dzięki jego pośrednictwu zawarło umowy (...) firm (k. 23-24 tomu 363). Zdaniem skarżącego, w wyniku pozbawienia wolności oraz pobytu w szpitalu w działalności oskarżonego nastąpiła blisko 6-miesięczna przerwa, uzasadniająca odstępianie od reguł przestępstwa ciągłego w odniesieniu do czynów przypisanych w pkt. II ppkt. 8, 31, 39 i 59 wyroku. Z tych samych przyczyn nie jest, zdaniem obrony, możliwym przypisanie oskarżonemu działania w okresach wymienionych w pkt. II ppkt. 6 i 10 wyroku. Argumentacja ta nie jest trafna. Z przedstawionej przez obronę oraz uzyskanej przez Sąd Okręgowy

dokumentacji wynika, że w okresie od 29 lutego do 29 kwietnia 1996r. pozbawiono R. D. wolności z tytułu tymczasowego aresztowania, zaś od 31 maja do 11 lipca 1996r. był on hospitalizowany. Okresy te ani więc nie łączą się, ani też nie sięgają 6 miesięcy. Co więcej, od momentu zastosowania wobec oskarżonego tymczasowego aresztowania nie zawarto już żadnej umowy agencyjnej. Z zachowanej dokumentacji wynika, że ostatnimi były umowy zawarte z firmami: (...) - w dniu 20.12.1995r. (k. 128 tom 210), (...) - 19.12.1995r. (k. 57 tom 28), (...) - 19.12.1995r. (k. 145 tom 217), (...) - 19.12.1995r. (k. 149 tom 158), zaś z przywołaną przez obronę firmą (...) - 14.12.1995r. (k. 106 tom 71). Gdyby oskarżony zatrudniony był na umowę o dzieło, okres jego działania przestępnego należałoby więc ograniczyć do 20 grudnia 1995r. Rzecz w tym, że zarówno zawarcie ostatniej ze wskazanych umów, jak i tymczasowe aresztowanie, ani pobyt w szpitalu nie kończyły jego zatrudnienia jako pełnomocnika obu firm (...). Zawarte uprzednio umowy podlegały wykonaniu, stanowiąc – jak już wyżej wskazywano – podstawę utrzymania całego kierownictwa firm realizujących założenia systemu (...). Już niejako na marginesie podnieść należy, iż w przypadku wielomiesięcznej działalności przestępnej, przerw – odpowiednio – dwumiesięcznej oraz 40-dniowej, nie sposób traktować jako wykraczających poza pojęcie „krótkiego odstępu czasu” w rozumieniu przepisu art. 58 kk z 1969r. (obecnie 12 kk) – por. min. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2010r. III KK 60/10 dopuszczający nawet przerwy kilkumiesięczne (Lex nr 621185).

Trafny jest zawarty w apelacji oskarżonej W. S. (1) zarzut błędnej podstawy prawnej wymierzonej grzywny. Oczywiście jest, że za podstawę taką nie można przyjąć przepisu art. 36§2 kk z 1969r., który wskazuje jedynie granice wymiaru tej kary. Rzecz w tym, że jako jedynie dopuszczalna, zważywszy na granice czasowe przypisanych oskarżonej czynów, jawi się możliwość orzeczenia grzywny na podstawie §3 art. 36 kk z 1969r., co – naprawiając oczywiste przeoczenie Sadu Rejonowego – skorygować należało w trybie instancyjnym w odniesieniu do wszystkich oskarżonych.

Nie sposób natomiast podzielić poglądu obrońcy oskarżonej S., jakoby Sąd I instancji dopuścił się obrazy przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia poprzez brak wskazania dowodów, na których Sąd się oparł ustalając stan faktyczny sprawy oraz brak wskazania przyczyn, dla których uznał on dowody przeciwne za niewiarygodne. Wskazał bowiem Sąd, iż z uwagi na objętość uzasadnienia „nie jest celowym” wymienianie wszystkich z tak znacznej ilości osób z imienia i nazwiska. Ze względów czysto pragmatycznych, chcąc uniknąć zarzutu nieczytelności wyводу, omówił

z powołaniem się na imiona i nazwiska zeznania świadków, którym odmówił przymiotu wiarygodności. Przykładowo, można tu wskazać na bardzo obszerne ustosunkowanie się do depozycji przesłuchanego w charakterze świadka K. H. na k. 503-509 uzasadnienia, czy też krytyczne uwagi do zeznania świadka A. H. na k. 499-500. Skarżący najwyraźniej nie dostrzega nader licznej grupy świadków, których depozycje - jako stanowiące podstawę dokonanych przez Sąd ustaleń faktycznych - zostały wskazane przy omawianiu poszczególnych zagadnień, z przywołaniem miejsca w aktach postępowania przygotowawczego oraz datą przesłuchania na rozprawie (k. 491 i nast. uzasadnienia). Zważywszy na obszerność rozważanego materiału dowodowego, zabieg taki uznać należy za uprawniony, nie naruszający ram nakreślonych przepisem art. 424§1pkt 1 kpk. Należy przy tym mieć na uwadze, że zeznania przytłaczającej większości przesłuchanych na rozprawie świadków, to relacje przedstawicieli pokrzywdzonych podmiotów, które z uwagi min. na upływ czasu od dokonywanych transakcji, ograniczają się do wskazania na rodzaj oraz ramy owych transakcji, nie budzących wątpliwości co do samego faktu ich zawarcia. Szczegółowe dane w tym przedmiocie zawarte są w zachowanej (nie zawsze pełnej) dokumentacji, która to – a nie depozycje przesłuchanych osób – stanowi w istocie podstawę ustaleń Sądu. Zarzut apelacji ma charakter najwyraźniej instrumentalny, odnosząc się wyłącznie do części motywacyjnej uzasadnienia. Skarżący wydaje się nie dostrzegać, że integralną częścią tegoż uzasadnienia jest szczegółowe wskazanie każdego przypadku zawartej transakcji finansowej stanowiącej przedmiot procesu, gdzie każdorazowo wskazuje Sąd na depozycje osób oraz konkretne dokumenty stanowiące podstawę ustalonego stanu faktycznego (k. 39-479). Skoro zatem wskazuje Sąd, że – przykładowo – „Powyższy stan faktyczny (...) ustalili na podstawie zeznań B. R. (k 1-8 tom (...)) i k. 6046 tom 32), R. Z. (k 31-36 tom (...)) i k. 2644 tom 15), W. N. (k 37-41 tom (...)) i k. 2645 tom 15)...” (k. 86 uzasadnienia), to nie sposób dociec powodów, uzasadniających konstatację o „braku wskazania dowodów, na których sąd się oparł ustalając stan faktyczny sprawy” (cyt. z apelacji).

Chybiony jest też zarzut wyżej wskazanej apelacji, jakoby Sąd Rejonowy nie wyjaśnił podstawy prawnej skazania W. S. (1). Abstrahuje on od wywodów zawartych na k. 558-559 uzasadnienia, gdzie – po zrekapitulowaniu znamion przestępnego zachowania min. tej właśnie oskarżonej, przywołuje Sąd jako znajdujące zastosowanie również do niej rozważania z k. 554-556 odnośnie realizacji znamion przestępstwa oszustwa. Te ostatnie literalnie odnoszą się do występkę oszustwa w brzmieniu aktualnie obowiązującego przepisu art. 286§1 kk, jednakże Sąd Rejonowy wyraźnie wskazuje, że zastosował przepisy ustawy względniejszej, tj. kk z 1969 roku, o treści w istocie tożsamej. Tego rodzaju zabieg ma charakter wyłącznie techniczny i - zważywszy chociażby tylko na wielość osób oskarżonych - całkowicie dopuszczalny, pozwalając uniknąć zbytejnej rozwlekłości uzasadnienia.

Wywody odnośnie wspólnego dla obu apelacji oskarżonej S. zarzutu rażącej niewspółmierności kary poprzez nie orzeczenie jej

z dobrodziejstwem warunkowego zawieszenia wykonania zawarte zostaną

w części niniejszego uzasadnienia odnoszącego się do oceny dolegliwości kar wymierzonych wszystkim oskarżonym.

Trafny jest zarzut apelacji prokuratora oraz obrońców oskarżonych W. S. (1) i R. D., iż Sąd Rejonowy dopuścił się obrazy przepisów prawa procesowego poprzez zaniechanie wskazania wielkości szkody wyrządzonej działaniem oskarżonych R. D., W. S. (1) oraz J. K., co niewątpliwie rzutowało na treść rozstrzygnięcia. Ustaleń tego rodzaju dokonał Sąd w odniesieniu do zarzutu popełnienia przestępstwa tożsamej postaci przez pozostałych oskarżonych (pkt I części orzekającej). O ile należy się zgodzić z uwagą Sądu, że w przypadku obrotu akcjami prywatyzowanych przedsiębiorstw nie zawsze można było ustalić pewną wielkość szkody (o czym niżej), to z pewnością nie sposób podzielić dalszych wywodów w tej mierze. Twierdzenie Sądu, jakoby „powstanie szkody w mieniu nie jest koniecznym warunkiem do przyjęcia, że doszło do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w rozumieniu art. 286§1 kk” abstrahuje od ustalenia, że zachowanie oskarżonych opisane w pkt. II wyroku wyczerpuje znamiona oszustwa w postaci kwalifikowanej z uwagi na właśnie na wartość owego mienia, tj. z art. 205§2⁽¹⁾ kk z 1969r. Skoro zatem „znaczna wartość” mienia wchodzi w zakres znamion przypisanego występkę, to niedopuszczalne było poprzestanie przez Sąd orzekający na wyrokowym ustaleniu, iż oskarżeni wyłudzili „kwotę pieniędzy stanowiącą mienie znacznej wartości”, ani na zawartej w uzasadnieniu konstatacji, że „niewątpliwym jest, iż do niekorzystnego rozporządzenia doszło z całą pewnością w kwocie o znacznej wartości, gdyż w przypadku chociażby spółek (...), (...), (...) kwota pieniędzy przekazana przez te spółki przekracza kwotę 200.000 zł.” (k.559 uzasadnienia). Argument tego rodzaju jest już na pierwszy rzut oka chybiony w odniesieniu do pierwszej ze wskazanych spółek, skoro z treści ustaleń wyrokowych wynika, że podmiot ten rozpoczął współpracę z (...)

w dniu 2 grudnia 1994r (czyn przypisany w pkt I wyroku), a zatem przed włączeniem się do przedsięwzięcia przez oskarżonych R. D., W. S. (1) oraz J. K., tj. przed 3 stycznia 1995r (czyn z pkt II wyroku). Podobna sytuacja zachodzi w odniesieniu do - przykładowo – Przedsiębiorstwa (...), firm (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...) i wielu innych.

Przyjmując za prawidłową wskazaną już wyżej metodykę wyliczenia szkody w mieniu współdziałających z firmami K. H.podmiotów, Sąd Okręgowy dokonał wyliczeń wielkości dokonanych przez pokrzywdzonych rozporządzeń mieniem na podstawie zachowanej w materiale dowodowym sprawy dokumentacji finansowej – przelewów na rzecz (...), (...), bądź (...). O ile bezsporne jest, że w odniesieniu do podmiotów współdziałających wyłącznie w obrocie akcjami sprywatyzowanych przedsiębiorstw, tj. prowadzących tę działalność w 1995r. kwota owych przelewów równa jest wielkości ustalonej w pkt I wyroku (przykładowo: (...), (...), (...), (...), (...), (...), czy (...)), to kwestia ta nie jest tak oczywista w odniesieniu do pozostałych, które podjęły działalność wcześniej. Jedynie w trzech przypadkach - Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Usługowego (...), Zakładów (...) oraz Przedsiębiorstwa (...) - zachowana dokumentacja zezwala na nie budzące wątpliwości wyodrębnienie przelewów za obrót akcjami w 1995r., dokonanych przy udziale (...) i (...).

W pierwszym z nich oparł się Sąd Okręgowy na dowodach z umów zakupu na k. 87-94 tomu 71 J-23, wynikających z umowy agencyjnej z 10.05.1995r.

(k. 83), ograniczając wielkość szkody do kwoty 36 752 zł, co wynika z przelewu na k. 113. W odniesieniu do Zakładów (...) podstawą ograniczenia wielkości szkody do kwoty 576 091 zł są przelewy z k. 149-153 tomu 122 M-1. W przypadku (...) zachowana dokumentacja zezwala na ustalenie jedynie sumy przelewów dokonanych po dniu 2

stycznia 1995r. Przyjęta za Sądem Rejonowym kwota 194 542 zł. wynika z przelewów dokonanych na rzecz (...) na k. 27-35 oraz 39 tomu 48 J-4b. W pozostałych przypadkach brak jest możliwości wyodrębnienia zapłaty za transakcje dokonane wyłącznie w 1995r., bowiem zachowana dokumentacja nie wskazuje na tytuł przelewu.

W konkluzji należało zatem przyjąć, iż oskarżeni R. D., W. S. (1) oraz J. K. biorąc udział w systemie (...) doprowadzili do niekorzystnego rozporządzenia mieniem na szkodę następujących podmiotów gospodarczych:

1. Zakładów (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w B. w okresie od dnia 3 stycznia 1995 r. do dnia 30 czerwca 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
2. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. w okresie od dnia 12 marca 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
3. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. w okresie od dnia 10 maja 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995r. – w kwocie 573 224 zł.,
4. Firmy (...) Spółki Cywilnej P. A. i S. z siedzibą w K. w okresie od dnia 3 stycznia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
5. Przedsiębiorstwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. w okresie od dnia 7 kwietnia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
6. Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Uslugowego (...) Spółki Cywilnej z siedzibą w B. w okresie od dnia 3 stycznia 1995 r. do dnia 29 kwietnia 1996 r. – w kwocie 36 725 zł.,
7. Przedsiębiorstwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. w okresie od dnia 9 maja 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
8. Firmy Produkcyjno - Handlowo-Uslugowej (...) – A. S. z siedzibą w C. w okresie od dnia 24 maja 1995 r. do dnia 31 października 1996 r. – w kwocie 6 800 zł.,
9. Firmy (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w G. w okresie od dnia 14 kwietnia 1995 r. do dnia 30 czerwca 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
10. Firmy (...) - (...) z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. w okresie od dnia 6 listopada 1995 r. do dnia 30 kwietnia 1996r. – w kwocie 1 010 103 zł.,
11. Przedsiębiorstwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. w okresie od dnia 7 lutego 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w kwocie 112 146 zł.,
12. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. w okresie od dnia 5 czerwca 1995 r. do dnia 31 sierpnia 1995 r. – w kwocie 12 301 zł.,
13. Firmy Browar (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. w okresie od dnia 10 kwietnia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w kwocie 186 687 zł.,
14. Biura (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. w okresie od dnia 1 marca 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
15. Huty (...) z siedzibą w B. w okresie od dnia 8 marca 1995 r. do dnia 31 marca 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
16. Zakładu (...) z siedzibą w M. w okresie od dnia 8 marca 1995 r. do dnia 21 lipca 1995 r. – w nieustalonej wysokości,

17. Przedsiębiorstwa Usługowo - Produkcyjnego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. w okresie od dnia 5 kwietnia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
18. Przedsiębiorstwa Handlowo - Usługowego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. w okresie od dnia 8 marca 1995 r. do dnia 30 listopada 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
19. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. w okresie od dnia 9 czerwca 1995 r. do dnia 29 lutego 1996 r. – w kwocie 21 604 zł.,
20. Firmy (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. w okresie od dnia 10 lipca 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w kwocie 36 227 zł.,
21. Przedsiębiorstwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. w okresie od dnia 2 stycznia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w kwocie 194 542 zł.,
22. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. w okresie od dnia 3 sierpnia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w kwocie 94 614 zł.,
23. Przedsiębiorstwa (...) z siedzibą w K. w okresie od dnia 2 czerwca 1995 r. do dnia 30 lipca 1995 r. – w kwocie 22 102 zł.,
24. Zakładów (...) z siedzibą w W. w okresie od dnia 10 maja 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w kwocie 47 462 zł.,
25. Firmy (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. w okresie od dnia 10 lipca 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w kwocie 132 736 zł.,
26. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. w okresie od dnia 1 czerwca 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
27. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. w okresie od dnia 2 czerwca 1995 r. do dnia 31 sierpnia 1995 r. – w kwocie 5 050 zł.,
28. Przedsiębiorstwa (...) z siedzibą w K. w okresie od dnia 1 lipca 1995 r. do dnia 31 sierpnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
29. Zakładów (...) z siedzibą w L. w okresie od dnia 6 kwietnia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w kwocie 576 091 zł.,
30. Firmy (...) Spółki Cywilnej z siedzibą we W. w okresie od 1 czerwca 1995 r. do 31 lipca 1996 r. – w nieustalonej wysokości,
31. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. w okresie od dnia 10 kwietnia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
32. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. w okresie od dnia 9 maja 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. - w nieustalonej wysokości,
33. Zakładów (...) z siedzibą w Ł. w okresie od dnia 5 maja 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. - w nieustalonej wysokości,
34. (...) Zakładów (...) z siedzibą w Ł. w okresie od dnia 1 sierpnia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
35. Zakładu (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. w okresie od dnia 1 czerwca 1995 r. do dnia 30 listopada 1995 r. – w kwocie 1 774 110 zł.,

36. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. w okresie od dnia 1 czerwca 1995 r. do dnia 31 sierpnia 1995 r. –
w kwocie 130 340 zł.,
37. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. w okresie od dnia 10 kwietnia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. -
w nieustalonej wysokości,
38. Przedsiębiorstwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. w okresie od dnia 3 lipca 1995r. do dnia 31 grudnia 1996 r. – w kwocie 250 368 zł.,
39. Przedsiębiorstwa (...) z siedzibą w O. w okresie od dnia 17 marca 1995 r. do dnia 29 grudnia 1995 r. - w nieustalonej wysokości,
40. Państwowej (...) w P. w okresie od dnia 14 kwietnia 1995 r. do dnia 30 września 1995r. –w kwocie 15 357zł,
41. Ośrodka (...) z siedzibą w P. w okresie od dnia 2 marca 1995 r. do dnia 30 czerwca 1995 r. –
w nieustalonej wysokości,
42. Fabryki (...) z siedzibą w P. w okresie od dnia 2 listopada 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w kwocie 55 592 zł.,
43. Centrali (...) w R. w okresie od dnia 3 lipca 1995 r. do dnia 31 lipca 1995 r. – w kwocie 56 293 zł.,
44. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. w okresie od dnia 1 czerwca 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995r. - w kwocie 316 791 zł.,
45. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. w okresie od dnia 10 lipca 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. -
w kwocie 63 096 zł.,
46. Hurtowni (...) z siedzibą w S. w okresie od dnia 2 czerwca 1995 r. do dnia 31 sierpnia 1995 r. – w kwocie 75 701 zł.,
47. (...) Wytwórni (...) z siedzibą w S. w okresie od dnia 10 maja 1995 r. do dnia 30 listopada 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
48. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. w okresie od dnia 9 stycznia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
49. Zakładu Usługowo – Handlowego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w L. w okresie od dnia 20 września 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995r. – w kwocie 42 029 zł,
50. Firmy (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S. w okresie od dnia 3 listopada 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
51. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. w okresie od dnia 15 marca 1995 r. do dnia 30 września 1995 r. – w nieustalonej wysokości,
52. Fabryki (...) z (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. w okresie od dnia 3 lipca 1995 r. do dnia 30 września 1995 r. -
w kwocie 764 756 zł.,
53. Zakładu Usługowego Centrum Usługa Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. w okresie do dnia 5 czerwca 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w kwocie 430 888 zł.,

54. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. w okresie od dnia 2 listopada 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w kwocie 86 017 zł.,

55. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. w okresie od dnia 7 lutego 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,

56. Firmy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. w okresie od dnia 16 maja 1995 r. do dnia 30 listopada 1995 r. – w kwocie 429 729 zł.,

57. (...) Zakładów (...) z siedzibą w G. w okresie od dnia 1 czerwca 1995 r. do dnia 29 czerwca 1995 r. – w nieustalonej wysokości,

58. Firmy (...) z siedzibą w W. w okresie od dnia 2 stycznia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1996 r. – w kwocie 43 706 zł.,

59. (...) Spółki Cywilnej z siedzibą w W. w okresie od dnia 1 marca 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w kwocie 6 479 zł.,

60. Huty (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w O. w okresie od dnia 2 stycznia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w nieustalonej wysokości,

61. Centrum (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. w okresie od dnia 17 lipca 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. – w kwocie 142 715 zł.,

- wyłudzać łącznie kwotę co najmniej 7 752 381 zł. tj. mienie znacznej wartości, co wyczerpuje znamię występku z art. 205§2¹ ustawy z dnia 19 kwietnia 1969 r. Kodeks karny.

Dokonując kontroli prawidłowości dokonanych przez Sąd Rejonowy wyliczeń stwierdził Sąd Okręgowy, iż w przypadku Przedsiębiorstwa Państwowej (...) w P. wykazana suma przelewów na rzecz (...) i (...), a także firmy (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz (...), znacznie przekracza wyliczenie dokonane przez Sąd Rejonowy (k.77-79 tomu 164 T-1 oraz k. 30-32 tomu 243 HH-33). Mając jednak na uwadze, iż stosowną korektą należałoby objąć również i rozstrzygnięcia z pkt I ppkt 79 i 117 wyroku, ze względu na ograniczenie zakresu zaskarżenia na niekorzyść oskarżonych, dokonanie ustaleń dla nich niekorzystnych jest niedopuszczalne. Należało zatem w tym zakresie pozostawić wysokość szkód w rozmiarze przyjętym przez Sąd I instancji.

Chybiony jest natomiast zarzut prokuratora, jakoby Sąd Rejonowy dopuścił się błędu w ustaleniach faktycznych polegającym na „błędym przyjęciu wartości mienia wyłudzonego przez R. D., W. S. (1) i J. K. czynem wymienionych w pkt 2 wyroku, których Sąd dokonał w oparciu o ustalenia uwzględniające również działalność przestępczą pozostałych oskarżonych, w czasie gdy R. D., W. S. (1) i J. K. nie dopuszczali się przestępstw”. W uzasadnieniu środka odwoławczego precyzuje skarżący ów zarzut, utrzymując, iż Sąd błędnie przyjął, że ponoszą oni winę za wyłudzenia mające miejsce również w czasie, kiedy nie podjęli działalności z K. H.. Wskazał też konkretne podmioty współdziałające, których ów zarzut dotyczy. Pogląd ten (z jednym wyjątkiem, o czym poniżej) najwyraźniej powodowany jest zbyt pobieżną lekturą orzeczenia. Z jego treści wynika bowiem bezspornie, że owego zróżnicowania czasu działania przestępczego w odniesieniu do oskarżonych z tzw. spółek (...) Sąd dokonał. I tak, wskazał Sąd Rejonowy, iż w przypadku współpracy z (...) wspomniana trójka oskarżonych działała od 3 stycznia 1995r., gdy pozostali od 2 grudnia 1994r. w przypadku (...) - od 1 marca 1995r. (pozostali - od 25 października 1993r.), PUP (...) - od 5 kwietnia 1995r. (pozostali - od 18 kwietnia 1994r.), PHU (...) – od 8 marca 1995r. (pozostali - od 26 września 1994r.), (...) – od 2 stycznia 1995r. (pozostali – od 30 września 1992r.), (...) – od 6 kwietnia 1995r. (pozostali – od 27 października 1994r.), (...) – od 9 maja 1995r. (pozostali – od 14 czerwca 1994r.), (...) – od 5 maja 1995r. (pozostali - od 24 czerwca 1994r.), (...) w Ł. – od

1 sierpnia 1995r. (pozostali – od 21 czerwca 1994r.), (...) – od 10 kwietnia 1995r. (pozostali – od 14 czerwca 1994r.), (...) – od 17 marca 1995r. (pozostali – od 16 sierpnia 1994r.), (...) z siedzibą w P. – od 2 marca 1995r. (pozostali – od 20 lipca 1994r.), (...) w S. – od 10 maja 1995r. (pozostali – od 23 grudnia 1994r.), (...) - od 9 stycznia 1995r. (pozostali

– od 10 lipca 1994r.), (...) – od 3 listopada 1995r. (pozostali – od 16 maja 1994r.), (...) – od 15 marca 1995r. (pozostali – od 17 października 1994r.), (...) – od 7 lutego 1995r. (pozostali – od 4 grudnia 1992r.), (...) – od 2 stycznia 1995r. (pozostali – od 1 kwietnia 1994r.), (...) – od 2 stycznia 1995r. (pozostali – od 1 kwietnia 1994r.). Rację natomiast należy przyznać skarżącemu co do zarzutu błędnego wskazania, iż oskarżeni S., D. i K. podjęli współpracę z firmą (...) w K. w tym samym terminie co pozostali, tj. w dniu 20 października 1994r. Na podstawie rachunku nr (...) wystawionego przez J. K. w imieniu (...) za zakup akcji (...) SA należało zmienić początkową datę działania wskazanej trójki oskarżonych na dzień 1 czerwca 1995r. (k. 96 tom 44 J-1). Ponadto, w przypadku (...) Sąd Rejonowy najwyraźniej omyłkowo przywołał jako datę początkową dzień 31 czerwca 1995r. (pozostali od - 30 listopada 1993r.), w sytuacji, gdy pierwszą transakcją z udziałem (...) reprezentowanej przez W. S. (1) była umowa zakupu akcji na okaziciela z dnia 1 lipca 1995r. (k. 76 tom 95 L-2). Błąd ten należało również skorygować w trybie instancyjnym.

Nie podziela Sąd Okręgowy zawartego w apelacji prokuratora zarzutu rażącej niewspółmierności wymierzonych oskarżonym kar pozbawienia wolności oraz grzywien. Dla uzasadnienia wysuniętej tezy przytacza skarżący argument znacznej wielkości wyrządzonej szkody oraz działanie celowe, nacechowane zamiarem osiągnięcia korzyści majątkowej. Nie tracąc z pola widzenia rozmiaru przestępnej działalności każdego z oskarżonych, należy jednak zauważyć, że zarówno towarzyszący im zamiar bezpośredni osiągnięcia korzyści majątkowej, jak i dopuszczenie się przestępstwa w stosunku do mienia o znacznej wartości należą do znamion przypisanego im przestępstwa, a zatem zostały już niejako wkalkulowane w ramy ustawowego zagrożenia za czyn tego rodzaju. Autor apelacji w żadnej zaś mierze nie dezawuuje podniesionych przez Sąd Rejonowy takich okoliczności łagodzących jak znaczny upływ czasu od popełnienia przypisanych oskarżonym przestępstw, późniejsza ich niekaralność, czy wreszcie wiodącej roli K. H. w przestępnym przedsięwzięciu, którego byli oni jedynie wykonawcami. Zważyć przecież należy, że od czasu popełnienia przypisanego przestępstwa upłynęło już niespełna 20 (a w przypadku J. K. - 15) lat, w ciągu których oskarżeni (niezależnie od odpowiedzialności M. M. (2) i R. D. za czyny popełnione wcześniej), nie wchodzili w konflikt z porządkiem prawnym. Skarżący nie przedstawia okoliczności wskazujących na to, że którykolwiek z oskarżonych jest osobą na tyle zdemoralizowaną, że niezbędne byłoby wymierzenie jej kary izolacyjnej. Jako w pełni zatem uzasadnione uznać należało wysnuć przez Sąd I instancji pozytywnej prognozy społecznej, implikujące warunkowe zawieszenie orzeczonych kar pozbawienia wolności. Przypomnieć tu należy, że wymierzenie kary jest zabiegiem celowym. Jej orzeczenie ma nie tylko stanowić sprawiedliwą odpłatę za czyn popełniony, ale – co najistotniejsze ze społecznego punktu widzenia – przeciwdziałać popełnieniu przestępstwa na przyszłość. Cel ten najwyraźniej został już osiągnięty.

Rozważania powyższe odnieść również należy do oskarżonej W. S. (1), wobec której Sąd Rejonowy dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania kary oczywiście omyłkowo – co przyznał w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia – zaniechał. Przy ocenie osobowości oskarżonej pod kątem trafności orzeczonej represji karnej nie sposób przecież pominąć prawie dwudziestoletniego okresu przestrzegania przez nią obowiązującego porządku prawnego. Traktując zatem nieorzeczenie warunkowego zawieszenia wykonania kary wobec tej oskarżonej w kategoriach oczywistego przeoczenia Sądu orzekającego, należało konwalidować je w trybie instancyjnym.

Spełnienie celów wymierzonej kary przemawia też przeciwko tezie o rażącej niewspółmierności orzeczonych grzywien. Pozwala to zaakceptować grzywny w wysokości wymierzonej w zaskarżonym wyroku.

Żadne z oskarżonych nie wykazało, że nie jest w stanie uiścić należnych Skarbowi Państwa kosztów bez istotnego uszczerbku dla swych interesów majątkowych. Należało zatem obciążyć ich należnymi opłatami za postępowanie odwoławcze oraz, wedle zasady słuszności, obciążyć pozostałymi wydatkami tego postępowania w częściach równych.

Zasądzając wynagrodzenie za obronę z urzędu kierował się Sąd Okręgowy – po myśli §22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia

22 października 2015r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U.

z 2015r. poz. 1081) - wskazaniem uprzednio obowiązującego rozporządzenia

w tej mierze (Dz.U. z 2013r. poz. 461). Za adekwatne do wkładu pracy w toku postępowania przed sądem odwoławczym uznać należało wynagrodzenie w wysokości dwukrotnej stawki minimalnej określonej w przepisie §14 ust.1 pkt 4 tegoż rozporządzenia.